

Informationstext om zoonotisk hepatit E-virus för jägare

Vad är zoonotiskt hepatit E-virus?

Det zoonotiska hepatit E-viruset, förkortat HEV, är ett virus som orsakar leverinfektioner, det vill säga hepatit E. HEV kan spridas mellan människor och djur, antingen direkt eller genom mat. Det (främst) zoonotiska hepatit E-viruset finns hos svin, men det har också påträffats hos vildsvin, rådjur, älg och vitsvanshjort. Viruset är vanligt förekommande runt om i världen, bland annat i Finland. I Finland är förekomsten av infektioner hos vilda djur och slaktsvin i huvudsak lägre än i andra länder. Risken att människan insjuknar i zoonotisk hepatit E är därför inte så hög, och i Finland registreras bara ett lågt antal fall varje år.

Bara en del hepatit E-virus är zoonotiska och andra kan spridas antingen bland människor eller bland vissa djurarter. Denna studie behandlar endast zoonotiska hepatit E-virus.

Var kan du smittas av det zoonotiska hepatit E-viruset?

Hepatit E-viruset utsöndras i avföringen av ett infekterat djur. För att människan skall infekteras måste virus hamna i munnen t.ex. via händerna, då man arbetar med svinen. Viruset kan också finnas i blod och organ hos svin eller vilt djur, så infektionen kan fås genom infekterad mat.

Jägare kan utsättas för hepatit E-virus vid jakt på vildsvin och rådjur. I Finland verkar viruset vara mindre vanligt hos vilt djur än till exempel i Sverige, och viruset påträffas inte lika vanligt bland vilt som hos svin. Exponering av hepatit E-virus kan förekomma särskilt vid hantering av slaktkroppen och de inre organen eller vid beredning och ätande av viltkött. Eftersom viruset inte bara uppträder på ytan av köttet och organen hos ett infekterat djur, utan också inuti dem, kan viruset fås genom att äta dem om upphettningen inte har varit fullständig. Frysning förstör inte hepatit E-viruset, och viruset överlever länge även vid rumstemperatur. Vid matlagning kan korskontaminering också uppstå: virus kan överföras i händer och köksredskap från kött till andra rätter.

Smittan kan också fås från djurets avföring. I samband med hantering av fällda djur är även vildsvinens och rådjurens blod en potentiell smittkälla om det hamnar i jägarens mun eller på slemhinnorna. Det är också möjligt för viruset smitta via ett öppet sår.

Det är också en bra idé för jägare att hantera jakthundens mat hygieniskt, eftersom hepatit E-viruset också kan smitta via hundmat som innehåller svin, vildsvin eller rådjur.

Vilka symtom orsakar det zoonotiska hepatit E-viruset?

Hos människor varierar symtomens styrka vid zoonotisk hepatit E-virusinfektion, men oftast är infektionen asymtomatisk eller mild. Viruset kan orsaka inflammation i levern. I milda fall kan symtomen likna en förkylning, som åtföljs av guldfärgning av ögonvitorna och huden, dvs ikterus, som tecken på inflammation i levern. Den drabbade tillfrisknar vanligtvis obehandlad, men symtomen kan lindras med stödande vård vid behov. Personer med nedsatt immunitet, såsom akut- och transplantationspatienter, samt de med leversjukdom, kan dock bli allvarligt sjuka. I sådana fall kan infektionen också kvarstå under en längre tid, vilket leder till leversvikt och i det allvarligaste fallet med letal utgång. De hepatitvacciner som för närvarande används i Finland eller någon annanstans i västvärlden är ej riktade mot hepatit E-virus. Hos djur är hepatit E-virusinfektionen asymtomatisk och infektion kan inte diagnostiseras visuellt i ett levande eller dött djur.

Hur kan du skydda dig mot det zoonotiska hepatit E-viruset?

Eftersom ett vilt djur som bär på hepatit E-viruset inte kan särskiljas från friska djur kan jägaren inte undvika smittade djur. Således kan jägare skydda sig främst genom att säkerställa hygieniska arbetsmetoder under hanteringen av slaktkroppen och i slaktskjulet. Det är en bra idé att bära skyddshandskar och om möjligt tvätta händerna, särskilt innan man äter. Under behandlingen av slaktkroppen bör man undvika att röra ansiktet, särskilt munnen, med händerna. Det skulle också vara

tillrådligt att bära egna arbetskläder, vars renhet tas om hand genom att tvätta dem i minst +60 °C. Eventuella sår ska täckas med plåster och skyddshandskar ska bäras.

När man förbereder mat kan jägaren skydda sig mot hepatit E-viruset genom att laga mat som innehåller vildsvin och hjortkött tills det är genomkokt. Det är alltså inte nödvändigt att undvika livsmedel som innehåller kött eller organ av vildsvin och rådjur. Om saklig tillredning inte kan säkerställas, är det nödvändigt att jägaren är medveten om risktagandet.

Det är viktigt för jägare att agera hygieniskt vid hantering av rått vilt och tillredning av det. Detta innebär att man tvättar händerna vid behov, till exempel efter att ha rört rått viltkött. Dessutom innebär en hygienisk hanteringsmetod att man ser till att rått kött och organ inte kommer i kontakt med andra livsmedel, såsom grönsaker, inte ens genom skärbräden eller knivar. Om en jakthund utfodras med rått vildsvins- eller rådjurskött, bör god handhygien iaktas och hundens föda hållas åtskild från människomat och dess hanteringsutrustning.